

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

“เทคนิคการทำวิจัยชุมชน”

องค์ความรู้ที่ได้ การเก็บข้อมูลงานวิจัยและการนำไปใช้ประโยชน์ในชุมชน

เหตุผลที่เลือกองค์ความรู้ :

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เป็นคณะที่มีหลากหลายสาขาวิชา จึงมีการทำวิจัยที่บูรณาการหลายศาสตร์เข้าด้วยกัน จากการพิจารณาสถิติงานวิจัยของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในปีการศึกษา 2561-2562 ของคณะกรรมการการจัดการความรู้เห็นว่างานวิจัยส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับชุมชน จึงเห็นควรให้มีการแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเทคนิคการทำวิจัยชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเก็บข้อมูลงานวิจัยและการนำงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ไปใช้ประโยชน์ในชุมชน ระหว่างผู้วิจัยให้แกกันและกัน ตลอดจนการหาแนวปฏิบัติที่ดีในการการเก็บข้อมูลงานวิจัยและการนำงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ไปใช้ประโยชน์ในชุมชน เพื่อพัฒนางานวิจัยและชุมชนท้องถิ่นให้สมปรัชญาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

ตัวชี้วัด (KPI) :

- 1) ได้แนวปฏิบัติที่ดีในการเก็บข้อมูลงานวิจัยและการนำไปใช้ประโยชน์ในชุมชน
- 2) ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ความเข้าใจในเทคนิคการเก็บข้อมูลงานวิจัยและการนำไปใช้ประโยชน์ในชุมชน

เป้าหมาย :

1. นักวิจัยมีการแบ่งปันความรู้เรื่องเทคนิคการเก็บข้อมูลงานวิจัยและการนำไปใช้ประโยชน์ในชุมชน
2. นักวิจัยสามารถนำแนวปฏิบัติที่ดีในการเก็บข้อมูลงานวิจัยและการนำไปใช้ประโยชน์ในชุมชนไปใช้ได้จริง

สรุปผลการดำเนินงานตามกระบวนการจัดการความรู้ (KM)

1. การกำหนดความรู้หลักที่จำเป็น (การบ่งชี้ความรู้)

คณะกรรมการการจัดการความรู้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประชุมพิจารณาสถิติงานวิจัยของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในปีการศึกษา 2561-2562 เห็นว่างานวิจัยส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับชุมชน โดยมีการลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากชุมชนเป็นจำนวนมาก จึงควรมีแนวปฏิบัติที่ดีในการเก็บข้อมูลงานวิจัยจากชุมชน

วิธีการสู่ความสำเร็จ

- ประชุมคณะกรรมการการจัดการความรู้ของคณะเพื่อกำหนดประเด็นความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยชุมชน ในที่ประชุมได้กำหนด 2 หัวข้อสำคัญที่เป็นหัวใจของการทำวิจัยชุมชน ได้แก่ 1. เทคนิคการเก็บข้อมูลงานวิจัยชุมชน
2. การนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในชุมชน

2. การเสาะหาความรู้ที่ต้องการ (การสร้างและแสวงหาความรู้)

จัดประชุมอาจารย์/นักวิจัย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการเก็บข้อมูลงานวิจัยและการนำไปใช้ประโยชน์ในชุมชน

วิธีการสู่ความสำเร็จ

จัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการเก็บข้อมูลงานวิจัยและการนำไปใช้ประโยชน์ในชุมชน โดยแยกออกเป็น

1. สรุปประเด็นกระบวนการและปัญหาที่เกิดจากการเก็บข้อมูลงานวิจัยชุมชน
2. สรุปประเด็นวิธีการและผลที่ได้จากการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในชุมชน

สรุปประเด็นกระบวนการและปัญหาที่เกิดจากการเก็บข้อมูลงานวิจัยชุมชน

กระบวนการที่ใช้	ปัญหาหรืออุปสรรค
1. การสนทนากลุ่ม (Focus Group)	1. เมื่อการสนทนากลุ่มดำเนินไปในชุมชน เช่น <u>บ้านนาหว้า</u> และ <u>นาขี้เหล็ก</u>
2. การสัมภาษณ์เชิงลึก	2. ช่วงเวลาทำงานปกติชาวบ้านจะออกไปทำงาน ทำให้การสัมภาษณ์ลำบาก
3. การทำ SWOT	3. นักกลุ่มเป้าหมายอาจกลัวและไม่ทราบความหมายที่นักพัฒนาฯ ใช้ ส่งผลให้งานวิจัยล่าช้าคือหลายระยะเวลาการทำงานวิจัยออกไปอีก
4. ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม	4. มีความร่วมมือจากชุมชนน้อย เนื่องจากชุมชนมองว่าไม่ได้ประโยชน์จากงานวิจัย คือไม่ได้ <u>ทุน</u> ที่เป็นลูกหลานคนในชุมชนเป็นผู้ประสานงานจึงจะได้รับการช่วยเหลือ
5. ให้แบบสอบถามและแบบทดสอบ	5. ประชากรกลุ่มเป้าหมายอยู่ในวัยทำงาน ส่งผลให้การเก็บข้อมูลยาก (ข้อมูลการออกเสียงภาษาจะ <u>ขึ้น</u> รายคำศัพท์และประโยคต้องใช้เวลานานถึง 8 เดือน) 6. ข้อมูลที่ได้มีความหลากหลาย และบางประเด็นมีความละเอียดกว่าแบบสอบถามจึงไม่ได้ใช้ข้อมูลที่แท้จริง 7. ไม่ทราบผู้ใช้ข้อมูลสำคัญ คือใช้เทคนิค snow ball ค้นหา

สรุปประเด็นกระบวนการและผลที่ได้จากการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในชุมชน

กระบวนการที่ใช้	ผลที่ได้จากการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์
1. จัดทำคู่มือจากองค์ความรู้ภูมิปัญญาชุมชน	ได้ฐานข้อมูล/คู่มือ เพื่อการคัดสรรและนำไปใช้ประโยชน์
2. นำนวัตกรรมการพัฒนาท้องถิ่นไปถ่ายทอดสู่ชุมชน	ชุมชนสามารถนำกิจกรรมและไปใช้ประโยชน์ได้จริง
3. ส่งเสริมวิสัยทัศน์คนรุ่นใหม่ให้กับ ผู้นำชุมชน และผู้ใช้ข้อมูลสำคัญ หรือได้ติดต่อชุมชน(ชาวนา)	ชุมชนตระหนักถึงวัฒนธรรมของตน และสามารถนำไปต่อยอด (โดยการมีวัฒนธรรมได้ถูกถ่ายทอด)
4. เผยแพร่ทาง YouTube และ website (งานวิจัยทางด้านดนตรี)	เพื่อให้สาธารณชนได้รับรู้ในวงกว้าง
5. มอบเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ ไร้สายสนับสนุนด้านภาษาถิ่น	1. ครูมีเครื่องมือสนับสนุนการเรียนการสอนในการใช้สอนภาษาถิ่น 2. นักเรียนได้รับเครื่องมือสนับสนุนการเรียนการสอนเรื่องภาษาถิ่นและจับใจความวิชาภาษาอังกฤษ ทำให้นักเรียนสามารถได้รับการพัฒนาด้านภาษาถิ่น
6. ถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชน	ชุมชนตระหนักและร่วมผลักดันในการพัฒนา (ปัจจุบัน <u>ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านนาหว้า</u>)
7. ส่งเสริมวิสัยทัศน์หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ให้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนและสังคม

6. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ มีการใช้ Pretest and Posttest	1. กลุ่มประชากรเป็นผู้พิการทางสายตา จึงต้องใช้เวลานานในการเก็บข้อมูลมากกว่าปกติ 2. การแปลคำภาษาถิ่นล่าช้า เนื่องจากวิทยากรมีการอ่านยาก 3. กลุ่มประชากรตอบค่า Pretest and Posttest มีจำนวนไม่เท่ากัน
7. สัมมนาวิทยากรสำรวจพื้นที่	1. การคมนาคมลำบาก (พื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน) 2. สัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ไม่มีในบางพื้นที่ค่อนข้างแรง ทำให้ไม่สามารถจัดทำพิกัดในงานวิจัยเชิงสำรวจพื้นที่ได้อย่างละเอียด

8. จัดอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย (ภาษา <u>คะเชอีน</u>) ให้กับกลุ่มเป้าหมาย (ครูผู้สอนภาษาไทย)	1. ครูภาษาไทยสามารถสื่อสารกับนักเรียนชาว <u>คะเชอีน</u> ได้ดียิ่งขึ้น 2. นักเรียนชาว <u>คะเชอีน</u> สามารถใช้ภาษาไทยได้ดียิ่งขึ้น

3. การสร้างความรู้/แนวปฏิบัติ (การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ การประมวลและกลั่นกรองความรู้)

สังเคราะห์และจัดทำแนวปฏิบัติอย่างน้อยใน 2 ประเด็น

1 เทคนิคการเก็บข้อมูลงานวิจัยชุมชน

2 การนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในชุมชน

และเสนอผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในการทำวิจัยที่เกี่ยวข้องพิจารณาถ้อยแถลง

วิธีการสู่ความสำเร็จ

คณะกรรมการการจัดการความรู้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประชุมสรุปการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำมาจัดทำแนวปฏิบัติเทคนิคการทำวิจัยชุมชน และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในการทำวิจัยชุมชนพิจารณาถ้อยแถลง

4. การประยุกต์ใช้ความรู้/แนวปฏิบัติในงาน (การเข้าถึงความรู้)

จัดประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับกลุ่มเป้าหมายและให้นำแนวปฏิบัติเทคนิคการทำวิจัยชุมชนไปประยุกต์ใช้ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง

วิธีการสู่ความสำเร็จ

จัดประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับอาจารย์ในการนำแนวปฏิบัติไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงพร อ่อนหวาน หัวหน้าศูนย์จัดการข้อมูลเพื่อการวิจัยและพัฒนาศักยภาพชุมชน (ศจพช.) คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ที่พิจารณาถ้อยแถลงแนวปฏิบัติใน 2 ประเด็น และแจกแนวปฏิบัติเทคนิคการทำวิจัยชุมชน 2 ประเด็นนั้นให้กับผู้วิจัย

5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนำความรู้/แนวปฏิบัติไปใช้ (การแบ่งปันแลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้ การเรียนรู้)

จัดกิจกรรมการจัดการความรู้ (KM) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ กิจกรรม “เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้” ประจำปี 2562

วิธีการสู่ความสำเร็จ

- การนำเสนอ Presentation เรื่อง “เทคนิคการทำวิจัยชุมชน” ในประเด็น การเก็บข้อมูลงานวิจัยและการนำไปใช้ประโยชน์ในชุมชน
- แนวปฏิบัติเทคนิคการทำวิจัยชุมชน 2 ประเด็น

6. การปรับปรุงเป็นชุดความรู้/แนวทางปฏิบัติ

ปรับปรุงแนวปฏิบัติเทคนิคการทำวิจัยชุมชน 2 ประเด็น ตามข้อเสนอแนะที่ได้จากการจัดกิจกรรม KM วันที่ 24 เมษายน 2562 ห้องประชุมสะพานงา อาคาร 4 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เพื่อให้กวีจียนำสามารถนำแนวปฏิบัติที่ดีเรื่องเทคนิคการเก็บข้อมูลงานวิจัยและการนำไปใช้ประโยชน์ในชุมชนไปใช้ได้

วิธีการสู่ความสำเร็จ

- อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นำแนวปฏิบัติที่ดีเรื่องเทคนิคการเก็บข้อมูลงานวิจัยและการนำไปใช้ประโยชน์ในชุมชนไปใช้ในการเก็บข้อมูลงานวิจัย และนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในชุมชนได้ในปีงบประมาณ 2562

7. การประเมินผลการดำเนินงานและรายงานต่อมหาวิทยาลัย

ประเมินผลตามตัว KPI ที่กำหนด ได้ผลดังนี้

ประเด็นตัวชี้วัด (KPI) :	ผลการดำเนินงาน
1) ได้แนวปฏิบัติที่ดีในการเก็บข้อมูลงานวิจัยและการนำไปใช้ประโยชน์ในชุมชน	คู่มือแนวปฏิบัติที่ดีในการเก็บข้อมูลงานวิจัยและการนำไปใช้ประโยชน์ในชุมชน
2) ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ความเข้าใจในเทคนิคการเก็บข้อมูลงานวิจัยและการนำไปใช้ประโยชน์ในชุมชน	ค่าคะแนนประเมินเฉลี่ย 4.17 อยู่ในเกณฑ์ ดี

วิธีการสู่ความสำเร็จ

- จัดทำคู่มือแนวปฏิบัติที่ดีในการเก็บข้อมูลงานวิจัยและการนำไปใช้ประโยชน์ในชุมชน
- จัดทำแบบประเมิน เพื่อสำรวจความเข้าใจการเก็บข้อมูลงานวิจัยและการนำไปใช้ประโยชน์ในชุมชนของผู้วิจัยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- จัดทำรายการผลการประเมินต่อคณะ และมหาวิทยาลัย